

De consolatione theologie

Servire debens magnifice fuit.
Talem flagellis experijt sarban
Tentare duris/non aliter valet
Vti/malignis viribus vsipiam
Alder supremus fas dominus sibi.
Laxis habenis hinc furiosior
Tradit ruine/protinus omnia
Septena proles dum bibit ac edit
Tres et sorores/obruit hos domus.
Conuulsa venti turbine funditus.
Job vero viua rupe manentior
Ferri recoci robore durior/
Spes cuius alte fixa petre fuit/
Supplex deo mox lumina dirigit
Grates rependens religiosius
Si que dedisti vis pereant/ait
Fiat voluntas iure deus tua.

Hinc edocemur cuncta per aspera
Ad quem misellos currere conenit/
Quis deprecandus/nam deus vnicus
Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roborat et probat.
Luiusq; dicat mens bene subdita
Que pmodasti si reperis pater/
Gratus libenter restituo/cape:
Vlis per latrones/ense/vel ignibus
Auferte.linq. gratius accipis
Sic forte q; si pauperib; darem
Si te vocantem non satis audio/
Compelle. vestes dilacerans trabe
Demu put vis dūmodo sim tuus
Apliat terrius.

Incipit liber quartus. Prosa prima. **D**onicus

Reteritis diebus locutus es o
volucer: quē admodum pegrī
nus noster suā in theologia
querit consolationē in omnib;
que circūstant eū tribulatio/
nib;. nūc per tuā fidem/edicito. nūquid nō
penitet eū plurimoz que vel in francia vl'
in generali cōcilio gessisse meminit/modo
circa cessionē et ciectionē ostendētū de pa/
patu. scribēdo de potestate cōcili; / mō cir/
ca causas fidei eam pferim que detestatur
homicidia sine legitima auctoritate perpe/
trata/cū sequelis suis. que causa toni pene/
turbationis inclitū francie regnū discerpē/
tis/vt aiunt/seminariū fuit. q;uis aliā dēt
alij cupidinē effrenē dominādi vel vindic/
ciam expetēdi. Nūquid nō aliquib; saltez
scrupulis sua psciētia remordet. **V**olu-

cer Quis gloriabit o monice mūdū cor
se habere/quis dixerit innocēs et mūd^o suz
Quis nō cōstitur^o sub iudicijs dei terribi/
lis in p filijs sup filios hoim/nō trepidave/
rit: Hinc afflicus Job. Verebar oia opa
mea/ait deo/sciēs q nō pcceres delinquēti
Et iterū. si voluerit mecū pcedere/nō pote/
ro respōdere vnū p mille. Qui cōformis ē
ofo pphetica. Nō intres in iudiciū cū ser/
uo tuo dñe. qz nō iustificabit in conspectu
tuo omnis viues. Et rursus. Si iniquita/
tes obseruaueris dñe. dñe quis sustinebit.
Porro qd Fayas se cū ceteris inuoluens
sibi q; vilescēs. humili cōfessione ptulerit.
legim^o oēs iusticie nre tāq; pān^o mēstruas/
te. Quis igit iusticias suas velut gloriabū/
dus ostērauerit deo/plusq; pannū pfusio/
nis sue mulier viro. Que deniq; nō exte/
ruerit apli verbū dicētis. Nihil mihi psci/
us sum. sed nō in hoc iustificat^o sum. Tam
reddidisse videt sapiēs. Timide sunt inq;
et incerte oēs puidētie nre. Et alibi. Pra/
uū cor hominis et inscrutabile/qs cogno/
scet illud. **D**onicus **Q**uid igit agit
p serenatōe psciētie sue vt deo sit in pace
locus suus. ipeq; dormiat in id ipm. **V**o/
lucer **D**octrinā consulit quā theologica
tradit schola. iudicat aliter agendū esse de
scrupulis inq;eris orientib; et his q; pteri/
ta sunt. Aliter sup his q; agabilia futura re/
spiciūt. fatef ex pteritis pfecto se timere/ne
q; timorē hūc abijcit. Auger poti^o corā iu/
dice deo/ita tñ ne desperet sup mīa ei^o/sed
in solidiorē spem assurgat. Formidat ne
forte posuerit sibi laqueos inimic^o latētes
et abditos in via hac veritatis q; ābulabat
Nec enī dubi^o sed certissim^o est/idipm qd
psecut^o est/veritatē esse catholicā. Qui^o op/
positos errores impios atq; pestiferos ex/
termiari q;rebat/ ordine iudiciario. Ita ei
se iudicat obligatū firmū credere/et nulla/
ten^o dubitare/de noticia ac intellectu diui/
noz pceptoz. Alioq; se fidelē quo pacto
reputaret. cū scriptū sit. Dubi^o in fide infi/
delis est: qd vtiq; veritatē h; dñi q; illa du/
bitat que p eruditōez sacre scripture certa
tenet et explicita fide tenere. Nec enī gene/
ralis sufficeret crudelitas i multis/nisi pri/
cularis affuerit. pl^o aut min^o iuxta psonaz
et eruditionū q;litatē. Veruz si iuxta h; iter
veritatis posuerit scandalū angelus saba/
ne/qui se transfigurat in angelū lucis/nō
ita est vsquequaq; certus/nec scit si scuto

veritatis ita ptererit eū deus q̄ timere nō habuerit a timore nocturno/ a sagitta volante in die/ a negotio perambulante in tenebris/ ab incursu ⁊ demonio meridiano. **Demoniū** plane meridianū dixerunt sancti/ qd̄ ⁊ fallit ⁊ sub specie tñ boni non ql̄is cūq; sed magni boni fallaciā regit. **Dic** est laq̄us magnorū viroz dū magni nō humiles sunt in oculis suis. dum pprie magis q̄ aliene innitunt prudētie. dū extollūt se in cogitatōe sua sicut taurus. dū p̄tea sic agūt q̄si facto et si nō verbo dicerēt/ man⁹ n̄ra excelsa ⁊ nō dñs fecit hec oia. quippe dū p̄nire monitōes suas arrogātia supba/ non subseq̄ in humilitate lachrymis ⁊ mansuetudine sepi⁹ inueniunt. **Deniq;** supra modū dū terribile est illud sapiētis tonitruū. **Est** via que videt hōi iusta ⁊ nouissima ei⁹ ducūt ad mortē. **Beatus** igit̄ vir sapientis testimoniū/ q̄ sp̄ est pauid⁹ qz nisi in timore dī se inlītātē tenuerit/ cito subuertet dom⁹ sua. **Noli** p̄tērea mirari monice/ si tales inter recordatōes posit⁹ pauēat ⁊ extimescat/ p̄sertim cū p̄fectā caritatem que foras mittit timorē/ nō se p̄sumat adeptū/ vrinā habere se cognosceret mimā vel inspectam. **¶ Donicus** **¶** **Extremisti** me talia de timore differēs. ⁊ in hos me traxisti scrupulos dubie q̄stionis si p̄ prosperitate reipublice. si p̄ defensione veritatis catholice. si p̄ errātū vel delinquētiū correctōe quis hoīm se debeat exponere/ sed sedere solitariū ⁊ reputare sapientē esse q̄ nō curat in cui⁹ manu mūd⁹ sit. **Nā** si bñ p̄cipiūt qui docēt nihil esse agēdū qd̄ dubiū est an bonū sit/ expōnūt enī se piculo. ⁊ q̄ amat piculū dicit sapiens p̄bit in illo. **Quis** audeat sub tāta re/ rum humanarū incertitudine/ quippiā deinceptus palā p̄sequēdū amplecti. **¶ Volucer** **¶** **Audebit** si cert⁹ fuerit ex doctrina sacra/ q̄ fundata sit in iusticia fidei/ p̄secutio sua pro qua certandū est vsq; ad mortē corpis vel in aīa deterius moriendū.

Primū metrū quar
ti libri iambicū archilochiū trimetrū acatalecticū currit cū tertio metro tertij de sp̄. p̄bi. q̄ ad primū ei⁹ versuz Quāuis fluēte.

L **Et** in tabellis a deo binis olim
Insculpta perinis ē/ prinēs decē
Precepta nature. qd̄ idcirco fuit/
Legem q̄ impressam per indebile
Lumen prius n̄ris in cordib; fuscauerat.

N **Hor** criminū/ nubesq; flagiciorum
Obscura. nec non p̄nax suetudo
Que prima circa vera mentiri facit
In moribus/ secte docent hoc impie/
Illuxit ergo summi velle/ per fidem
Rursus iubens signis ⁊ in miraculis
Pandata serues hec dei vigil tui/
Si non mori vel perire funditus vis
Prosa secūda quar

ti. // Donicus.
S **Ed** caueda sunt o volucer scan-
dala. ve enī hōi p̄ que scandalū
venit. **O**bseruādū est p̄tērea in
collectōe zizaniorū ne simul eradicet ⁊ triti-
cus. **T**olerari deniq; mala iubent q̄ si tolli
querent⁹ deteriores afferret⁹ exit⁹ sic eibni
ci sic saraceni sic heretici plerūq; dimittūt
nec impugnāt/ imo sic agere p̄siliū est vbi
coitas ē in culpa. ne deterior scissura fiat.
¶ Volucer **¶** **Scādala** phariseoz p̄tēnēda
docet veritas. **S**inite eos in q̄t ceci sunt ⁊
duces cecoz talia quippe vitare nec possu-
mus nec debem⁹. **S**ed neq; deserēda ē ve-
ritas aut vite/ aut doctrine/ vel iusticie/ dū
certū habem⁹ q̄ piclitaret n̄ro silētio/ ⁊ op-
posita falsitas firmaret iuxta regulas. **¶ Er-**
ror cui nō resistit approbat. **¶ Donic⁹**
Redit ecce s̄mo n̄r ad materiam q̄ de zelo
tractata est. **A**dit p̄tērea in aliā difficulta-
tem ql̄iter ⁊ q̄n certū erimus q̄ defensio ca-
tholice veritatis nō pl⁹ affert nocumēti q̄s
vtilis edificatōis/ qm̄ si pl⁹ officit nōne te-
nēda erat iusticio xpi supius inducta. **N**oli
te sanctū dare canib; **¶ Cui** parabola de zi-
zanijs nō tollēdis p̄sona ē. **¶ Volucer**
Adhibēda ē fateor. p̄ dissolutōe difficulta-
tis istius q̄ plures incidit doctrinalis vna
distinctio. **¶ Cui⁹** vel ignorātia vel inaduer-
tentia/ multos etiā phoz atq; theologozū
p̄turbauit. **¶ Itaq;** certitudo vna est sup/
naturalis/ altera naturalis/ tertia moralis
vel civilis. **¶ Certitudo** supnaturalis ita
se hz q̄ nō stat aliq̄ sic assentiret falli. **E**t
hec iterū certitudo diuidit qz quedā est cui-
dentie clare ⁊ intuitiue in p̄ria beatorū. **A**l-
tera euidētie reuelate in illustratōe p̄phaz.
Tertia soli⁹ adherētie i speculo ⁊ i enigma-
te/ q̄ nō euidētie rōnis innitit s; auctorita-
ti diuine ql̄e certitudinē fides hz ⁊ p̄stat in
cordib; fidelitū. **E**st enī ql̄ib; h̄mōi certitu-
do tāta/ q̄ p̄ nullā potētiā etiā diuinā ⁊ ab-
solutā fallax esse potest. alioq̄n de⁹ negaret

De consolatione theologie

femetipm. Hanc phoz schola non vidit/
neq; stoicoz neq; pipareticoz neq; acha/
demicoz. **Hec** certitudo p tertio sue distin/
ctionis mebro fidelib; oib; dñ pegrinans
in via puenit/ q; rāta certitudine nedum
duodecim articulis fidei/ sed toti sacra scri/
pture credere necesse ē/ actu vel habitu/ im/
plicitate vel explicitate/ qliter credēdo certi sūt
neq; falli pnt. Alioqn iuxta qd p̄actū exti/
tit dubi⁹ in fide infidelis ē. **Certitudinem**
hāc in martyrib; talē vidim⁹ vt absq; vlla
dubitatōe mallēt relinquere vitā q̄ fidem
Ceterū paul⁹ hac submisus/ ex̄p̄surus ve/
hemētā certitudinis/ asseruit p̄ditionalē
cui⁹ antecedēs sciebat impossibile. **Etiam**
inqt/ si angel⁹ de celo vobis euāgelii fauerit
p̄ter id qd euāgelisatū ē/ anathema sit. **Neq;**
q; tñ negandū est/ quin paul⁹ vltra certitu/
dinē adberētie p fidē/ certitudinē habuerit
euidētie p reuelatōis illustratōez/ r quodā
modo in trāsitu seu raptu p gloriā. **Poz**
ro certitudinē alterā q̄ naturalis dicit inue/
nimus/ q̄ talis est q̄ nō stat p naturā q̄ ali/
quis talit̄ assentiat r fallat. **Hanc** Aresto/
r peripatetici. hāc r stoici phi posuerūt no/
bis possibilē in primis principijs p se no/
tis/ cognitio videlicet ex sola terminoz ap/
prehensione/ vt q̄ qdlibet est vel nō est. **po**
suerūt r in p̄clusionib; demonstratis/ r in
euidenti psequētia deductis p talia princi/
pia/ quēadmodū dixerūt mathematicā sci/
entiā esse certissimā. **Achademi**ci vō in q;
bus socrates/ carneades/ r cicero. debic po/
steriores aliq; nouā vīsi sunt induxisse sciē/
tiā/ nihil scire. imo nec hoc scire q̄ nil sci/
mus. ita tollere voluerūt e medio certitudi/
nē oēm. dicētes de oīni re ad vtrāq; partes
ex equo disputari posse. **Et** ita neq; primā
de qua locuti sum⁹ certitudinē sup̄ natura/
lem/ neq; naturalē putabāt vllā esse. **Deni**
q; certitudo q̄ moralis dici pōt vel civilis
tangit ab Aresto. vna cū p̄nti certitudine
in ethicoz suozū principio. **Qui⁹** snia est.
disciplinati esse/ in vnaquaq; re certitudi/
nem q̄rere iuxta exigentiā materie. **Eque**
enī viciosum est inqt psuadentē q̄rere ma/
thematicuz/ r moralē demonstrantē/ nō enī
cōsurgit certitudo moralis ex euidētia de/
mōstrationis/ sed ex pbabilib; cōiecturis/
grossis/ r figurilib; magis ad vnā p̄tez q̄
ad alterā. **Talē** certitudinē si penit⁹ nega/
uerint achademi. si nō eā p̄terea sufficiē/
tem dixerint ad aliq; moralit̄ opari/ vide

rint q̄ rōne p̄sūperint aliq; vel agere bo/
nū/ vel omittere malū. **Por**miter ad iudici/
um rōnis/ q̄le debet eē certū sicut certa eīn/
se virtus. alioqn virt⁹ nō est. **Donicus**
Aduerto volucer/ qm̄ ex prima certit/
tudine multa possum⁹ r debem⁹ nos fide/
les sine scrupulo corde credere ad iusticiā.
r ore p̄fiteri ad salutē. psequi/ defendere/ ex/
tueri/ priusq; vacillet vel auferat a nobis
hmōi certitudo. **Intelligo** p̄terea q̄ in/
agilib; hūanis q̄ tantā habēt varietatē/
dicēte Aresto. r experientia teste/ vt casu ma/
gis q̄ arte p̄stare videant. sufficit tertia cer/
titudo qlis nō sp̄ scrupulos oēs abijcit suf/
ficat vt contēnat vel superet/ sic opando q̄
nō sūt. **Sed** q̄ rōne possit hoc fieri/ scire
cupio qd aduena n̄ in bis agat. **Volu**
cer **De** scrupulis sicut p̄dixim⁹ iudicat
alit̄ agendū esse dñ oriunt̄ ex p̄teritis. alit̄
dñ in eis q̄ agēda sunt occurrerint. **De** p̄te/
ritis qdē opib; tā amplectit̄ Gregorij sen/
tentia. **Bonarū** mētū ē ibi culpā agnosce/
re vbi culpa nō est. **Cō**formiter r ad illud.
Iust⁹ in principio accusator ē sui. **Cō**sti/
tuēs itaq; se corā tremēdo tribunali distri/
cti iudicij dei/ p̄sciam p̄p̄riā audiet sustinet
accusantē eū. quāto maiori seueritate scit r
pōt. q̄tū⁹ fiat ei sp̄s cōtribulat⁹ r ingens
cōfusio/ p̄tritio/ r humiliatio cordis. ita vt
cadat a se p oīm modā p̄p̄ie defensiōis des/
perationē. neq; enī vult cū diuina iusticia
p̄tendere/ neq; p̄scie p iusticia testimonium
ferētī p̄ se reū/ silentiū imponere/ suadet po/
tius vt clamet vocib; magnis. **Iste** ē/ eq̄ssi/
me iudex de⁹. iste q̄ p iusto iudicio tuo dā/
nand⁹ est. peccauit enī in talib; r talib; sup/
numerū arene maris/ ita vt pctā sua vit̄ to/
tus cape possit mūd⁹. **Sūt** ei abyssus mul/
ta/ r tenebrosa nimis/ q̄ altā sibi dānatōis
abyssum meruerūt r inuocāt. **Et** hoc dñe
de⁹ in voce cataractaz tuarū. hoc ē viarū
tuarū inscrutabiliū/ r iudicioz occultoz/
in quib; hō p̄stitit⁹ videre nō pōt an amo/
re vel odio dign⁹ sit. neq; cōgscere de suis
opib; quātūcūq; iusta videant. quo termi/
nent sine/ aut qua districtōe iudicent. **Ac**
casat⁹ inter talia reus nō defensoris sed ac/
cusatoris. testis r iudicis in se p̄tes agit ex/
aggerās quātū pōt. **Qui** etiā si toti⁹ popu/
lī xp̄iani sudisset sanguinē/ spat̄ i illo aplī
verbo/ si nos iudicarem⁹ nō vtiq; iudicare
mur. **Quo** p̄ fit in hūanis iudicij qm̄ p̄fi/
tēri crimē mors inferit. apud deū vō apud

quē est mīa z copiosa redēptio / miscōia h
dū viuin⁹ superaltat iudiciū / q̄ fit vt dam
nānus i curia iusticie habeat aditū cū fidu
cia ad thronū grē ei⁹. q̄ saluat dānantes se
absolutōes p̄ferēs in auxilio opportuno. p̄
cipue si dimiserit hō ex corde debitoribus
suis. vt p̄cipēs velit eos fieri glorie / neq̄
vindictā q̄rere cupiat. sed oret p̄ salute sua
quo fit vt fidēter dicat deo. bullas veie sue
p̄stāde hīs. dimitte nob̄ debita n̄ra sicut z
nos dimittim⁹ debitorib⁹ n̄ris. **D**onū
cus. **A**lia frequēt audiui / volucer. S̄
q̄liter absq̄ mēdacio vel fictōe p̄t in mul
tis tale aliqd̄ agi nō satis aptū est. **E**sto nē
pe q̄ de p̄teritis opib⁹ scrupuli sint i p̄scia.
nō idcirco reā se iudicare habet. **E**st ei scru
pul⁹ vacillatio q̄dā / dubitatō / vel formido
p̄surgēs ex aliquib⁹ p̄iecuris debilib⁹ z in
certis. **A**lioq̄n si ex vehemētib⁹ argumētis
z pbabiliorib⁹ p̄ hac pte q̄ p̄ altera dubita
tio p̄surgeret / tā non scrupul⁹ sol⁹ vel leuis
trepidatio dici deberet / s̄z moralis de trans
gressione certitudo. **D**irū vero neq̄ cau
tū videret si p̄pter h̄mōi scrupulos / p̄scia te
stificatōes vel dānatōes ferret certā. **N**ūqd̄
interrogata ab hoib⁹ / vl̄ acriter a seip̄a / ne
q̄ mētiri sibi volēs / tū debet p̄t solos scru
pulos se i veritate reā / se crimiosas / se dānā
dā existere / nōne magis in h̄ casu d̄ merito
q̄ de pctō / z ita poti⁹ de saluatōne q̄ de dā
natōe p̄sumit. **Q**uo pacto fert igit⁹ p̄tra se /
metip̄am dānatōis sniam. **A**ugēt dubita
tionē apli dictū. **M**ibi in q̄t p̄ mimo ē vt
a vobis iudicer vel ab hūano die / sed neq̄
meip̄m diiudico / q̄ tū alibi se primū fatet i
ter pctōres. **V**eit in q̄t de saluos facere pec
catores / q̄z prim⁹ ego sum. **D**io q̄le / ad
ista r̄sionē aduena n̄ daret. **V**olucer.
Qualē nimiz dat apls / dū subdit ad p̄
allegatū q̄dā verbū / q̄ me iudicat dñs est.
Et alibi. **S**cio q̄ in me nō h̄tat bonū / cō
formiter ad illud xpi. **Q**ui ex p̄p̄is loquit
mēdax ē. **T**ertissima igit⁹ nō scrupulosa
rōne tenere debet ois hō viues / qm̄ sine ḡ
tia dei dānat⁹ ē / quā p̄pter hūiliet se hō q̄n /
tū potuerit / sibi vilescat / se deiciat / se p̄cul
cet in recogitatōe sua / qz nō h̄ret q̄ deo dā
nātū r̄nderet. q̄d obijceret dicēti. amice nō
facio tibi iniuriā. accipe qd̄ tuū est z vade.
Quid ē aut̄ illud tū nisi pctm̄ nisi mēdax
ciū. **L**egisti q̄ sanct⁹ abbas agatbon mo
riēs / fratrib⁹ interrogatib⁹ an timeret z an
in opib⁹ suis p̄sideret / r̄ndit. **I**n veritate ti

meo / neq̄ p̄fido in opib⁹ meis / q̄uscq̄ vene
ro an̄ deū / qm̄ alia sūt iudicia dei / alia ho
minū. **D**onicus. **T**ot⁹ crede mibi vo
lucer / horrore p̄cutior / tot⁹ merore tabesco
tot⁹ in desolatōes z in quādā velut despa
tionē deijcior h̄ audies. nec qd̄ de p̄teritis
nec de futuris agā scio. **V**olucer. **A**z
vero german⁹ tu⁹ hac p̄sideratōe sic vti n̄
tū vt inter tot p̄mētia mūdi mala. inter tot
hostiles carnis ac demonis molestias per
ip̄am dño p̄picio fortiorē assurgere q̄rat in
spem. solidiorē p̄solatōes. z in trāquilliori
pace q̄scere / cui⁹ rōnes z modū collocutio
dici p̄ioris exposuit. **D**onice. **D**e
mini p̄ despatōes ei ad spem veire docuisti.
Causant nihilomin⁹ scrupli tales in q̄etu
dinē mētis quā fluctuare faciunt. a q̄ sicut
musce moriētes p̄dūt suauitatez odoris. i.
deuotōis z amoris sentimētuz. **V**igilare
demon compellunt z exuscitare dilectam
prius q̄ ipsa velit. **V**olucer. **A**ccipi
to consilium.

Secūdum metruz

quarti. **D**icolon tetraastrophon. primi tres
p̄sus sūt trochaici alamanū dimetri acata
lectici / sic prim⁹ i scdo metro q̄rti d̄ p̄. phi.
Quart⁹ ē dactylic⁹ p̄berecrati⁹ trimeter aca
talecticus sicut scdus in scdo metro scdi li
bri. **P**ontus versat arenas. **A**d finē fit di
astrophon.

Scrupulis exagitatū
Tot / gemens et anxiatū
Persta fortius in spe.
Filijs suis quid obest
Prouida cura patris scit.
P̄ane filiorum seruus
Ut quandoq̄ cibatur /
Sic cibo serui frequenter
Paruus vescitur heres
Glorietur vt nequaquā
Et speret cor vtrinq̄ /
Proximum solet iuuamen
Fieri contribulatis
Nonne fluctus et procelle
Expurgant mare crebro
Parturit filium mater
Sed non absq̄ dolore.
Retus alacrisq̄ fies
Dorum prole beatus
Si memor dei recusas
Dic solamen habere

De cōsolatione theologie

¶ Prosa tertia quar-

ti. **Donicus.**

Oro q̄s blandimēta mūdi sup̄a/
uerit. q̄s adimpleuerit p̄pheticū
votū/letet̄ cor meū vt timeat no-
men tuū. Quis ad sacrificiū salutis offerē
dū/accedere p̄sūperit/si fuerit alien⁹ a dul-
cedine dei/si aruerit sic mons gelboe/in q̄
nec ros desup refrigerās/nec pluuia rigās
et secūdās cadat/sed sit sibi celū enēū/et ter-
ra ferrea/desca et iāq̄sa. **¶ Volucer.** Plu-
rimos crede mihi sefellit nimia sentimēto
rū hmōi/quisitio seu cupido/hoc in ture
lupinis et begardis. hoc in q̄busdā deuot⁹
nō fm sciam exptū est/q̄ deliramēta cordis
sui/p̄ dei sentimētis amplexātes/turpit̄ er-
rauerunt. Alij frustra conātū sunt ad nihil
passionabiliter affici/cū sentiret apls aliā le-
gē repugnātē. Alij ita deo se voluerūt tra-
dere/q̄ oīa de⁹ ageret in eis tm̄mō passiue
se hñtib. Alij p̄ vnionē apicis mēralis cū
spūs sancto/tradūt̄ hñ sciam mysticā d̄ deo.
Ita tm̄ q̄ de⁹ nō app̄hendat̄ sub q̄cūq̄ rōe
vel entis vel veriyel boni. **¶ Sed** ab istis
et a priorib⁹ inq̄rit̄ vbi meritū erit si dilectō
nis volūtariē null⁹ habeat̄ act⁹. **¶ At** vero q̄
rōne debeat cor tuū medias int̄ scrupuloꝝ
ac tētationū agitātōnes se gerere/te doceat
exēplū palpabile. **¶ Ut**unt̄ naute q̄dā vascu-
lo/in q̄ sup̄ cuspidē erectā librata ē et trans-
uerso volubilis acus ferrea/cui⁹ acies affe-
cta ē p̄ magnetē/q̄ sit vt in polū articū assū-
dū sit sua directio. **¶ Nō** aliter cor affectum
dei dilectōe in fide et spe ferri/duenit̄ i deū.
¶ Porro sic ex motu vasis p̄tinētis acū agi-
tatur ac⁹ alior⁹ suz/nuc detorsum/nūc sinis-
troz/suz/redit̄ tm̄ semp in id ip̄m dū q̄scere
sinis. **¶ Cō**formit̄ turbatōnez aut vacillatio-
nē cor pati videt̄/et scrupulosos moribus
mō p̄ has mō p̄ illas passionū fluctuatio-
nes. maneat attamē diuin⁹ amor firm⁹/sal-
tē in habitu qd̄ sufficit/si non penit⁹ eiece-
rit ip̄m hō. **¶ Et** ita sufficit vt aliq̄s inuenia-
tur cōstāti⁹ resistere pctis. imo corp⁹ expo-
nere martyrio. carēs actu talib⁹ sentimētis
q̄s ali⁹ abūdātē plen⁹ eis. **¶ Quare** patz si
gnū istud sensibilis suauitatis inefficacit̄
arguere caritatē dei/si nō affuerit comites
caritatis signate p̄ aplm̄. **¶ Caritas** inq̄t pa-
tiēs ē/benigna ē/cū reliq̄s q̄s subiūgit. ita
q̄ si fides/si spes/si cetere vtutes ifoz mes
eē p̄nt̄/dū deest caritas effugiēs a facie larē

tis sup̄bie/cur n̄ poterit h̄ expta suauitas?
¶ Sustas igit̄ hāc suauitatē vt̄ere cū hūilita-
te et gr̄az actōe. **¶ Sustas** cares/fer i patiētiaz
māfuetudie. attēdēs q̄ aliq̄n demō abutit̄
naturali bono teneri cordis/vt ē i mulierī
b⁹/sic ecōuerso pōt̄ gr̄a naturalē bonū tale
in adiutorū sui sumere/vt vehementior et
crebrior iualescat spūalis deuotio. **¶ Sed** dū
surrepit sup̄bia (q̄b⁹ ei nō insidiet̄ q̄ vexare
voluit aplm̄) tollit̄ bec par interior/redit̄
q̄s colaphisano tētātōis/custos hūilitatis
q̄ casu sufficiat gr̄a dei. **¶ Nec** more genera-
tionis prauē et puerse diuī sibi deuotōis
signū q̄rat. **¶ Donic⁹.** **¶ Ecce** relabimur
in id/qd̄ ab initio q̄sitū est/q̄ rōne poterit
aliq̄s q̄c̄q̄ aggredi sub dubio cōstitūt⁹. an
agat recte/si ex interiori p̄scie motu suffici-
ens certitudo n̄ habet̄. **¶ Peribit** deniq̄s oīs
ars d̄stinuendi veras a falsis imissiones
p̄pheticas/aut reuelatōes. **¶ Volucer.**
¶ Dabes sup̄ h̄ vltio scripta nō pauca pegri-
ni nri. **¶ Primū** v̄o respectu eoz q̄ futura
sunt (de p̄teritis q̄ppe iā dixim⁹) sic obfua-
re puenit/vt nō reputet̄ culpa vbi culpa n̄
ē. **¶ Alioq̄n** causat̄ erronea p̄scia q̄ quā si qd̄
libet̄ attēdet̄ fieri/iā culpa ē si fluctuet̄ an-
mus. **¶ P̄**terea sub hac dubitatōne velut
ad vtrūlibet̄ nesciēs qd̄ actur⁹ sit/p̄siliū est
vt nō agat/qm̄ exponeret̄ se discrimi q̄ ca-
su certū hēat q̄ peccat. **¶ Vis** igit̄ q̄c̄q̄ se-
cur⁹ agere cert⁹ sis illud eē bonū/nec p̄tu-
ti p̄riū. **¶ Sed** refert̄ q̄ certitudie. sufficit̄ nē-
pe certitudo moralis/qualē notauim⁹/vt
vel nō sis in pctō duz facis qd̄ in te est/aut
saltē peccatū nō incurris nouū p̄ temerita-
tē/exēpli gr̄a/celebrādi. orta ē enī ex dilige-
tia tue p̄pationis/excusatio. **¶ Ceterz** mo-
ralis bec certitudo p̄ doctrinā colligit̄ alte-
ro triū modoz. **¶ Unus** puenit̄ ex alieri⁹ au-
toritate. **¶ Alter** ex p̄pria eruditōe. **¶ Tertius** ab
exp̄imētali p̄fuetudie. **¶ Sub** primo vinūt
incipiētes et aiales. **¶ Sub** secdo p̄ficiētes et
rōnales. **¶ Sub** tertio p̄fecti et spūales. **¶ Cō-**
sonat̄ p̄hs tradens tres hōim maneries ad
doctrinā inueniri. **¶ Pauci** p̄ seipos dociles
sunt p̄pter clarā siue p̄plexiōis armoniā. ad-
do vel aliā gr̄az gratis datā q̄ faciliter agē-
da p̄cipiūt̄ scripturas vt **Aug⁹** intelligunt
¶ Multi p̄ alios erudiunt̄ recipiētes ab eis
intelligētā scripturaz aut si nequeunt cre-
dūt̄ saltē dicētib⁹ et obediūt̄. **¶ Tertū** genus
despatū est ad doctrinā q̄ necs doceri p̄nt̄
necs docentib⁹ assentire volunt. **¶ Quibus**

D

relictis (sunt enim pl^u discipuli q^u multa ex brutis/que p humanā domā in dustrā/ vt canes/ vt equi/ vt symee/ vt aues aliq^u) fiat sermo de reliq^s. **P**uto q^u religionū institutendaz p^rincipalis cā fuit autoritas regimīnis/ cui magis obedientia p^rstaret q^u p^rierōni/ q^u in plurimis dubia valde est/ debilis et incerta. **P**reualere sibi habet hec autoritas respectu iuniorū quozūlibet ad magistrōs vel parētes/ q^u iudiciū p^rieratōis vel nullū/ vel impfectū h^unt. **H**oc pitagore schola seruabat. **S**ic iubet d^us dicēs. **I**n terroga patres tuos et dicent tibi/ maiores tuos et annūciabūt tibi. **M**aiores intelligo/ qui multis exp^rientijs eruditi sūt in agibilib^u humanis/ quozū iudicia tradit **A**resto. esse recipiēda tanq^u p^rincipia p^rē multa vidisse. **E**t tendit h^u ad eos q^u respectu diuinorū p^rpter p^ruētudinez exercitatos h^unt sensus/ q^ules iā in solitudine sibi viuere sufficiūt. **S**upest sanct^u doctrine mod^u p^rposito n^ro vicinior/ vⁿ sumit in agendis sufficiēs et moralis certitudo. **Q**uā modū iste nutritiq^u ex studiosa p^rseruatōne diuinorū mādatōz quales suadet sapiēs. **Q**ue tibi p^rcepit deus illa cogita semp^r et in pluribus opib^u eius ne fueris curiosus. **E**t iterū nihil dulci^u q^u respicere in mādanis dei. **H**inc b^rm dicit p^rs/ qui in lege d^ui meditat^u die ac nocte/ cum ceteris absq^u numero cadētib^u in hāc sniam. **I**taq^u sel in scripturis suis locut^u est deus. et idipm^u ait **J**ob. n^o reperet/ q^um sufficiēter eruduit et cōsulūt. t^um modo relegant^u puro fidelit^u et integro corde. **M**aluitolis quidē et incredulis tenebrosior inde nascit^u errorū caligo/ q^ud in hereticis olim/ nescio si ampl^u n^ra hac etate/ p^rspicuum fuit/ q^um cecutiētes facti sunt multi circa fores principiorū moralium/ q^u sunt d^u p^rimū imp^rionib^u nature. q^u rursus digito p^rprio scripsit de^u in tabulis lapideis ad indelibile memoriā. reperēs ea tertio p^r fidei traditionē in euāgelio. **I**taq^u lugere planigereq^u cōpellimur.

Certium metrum

quarti. **D**icolon distrophon **P**rimus versus iambicus archilochius trimeter acatalecticus. secundus elegiacus. currit cū tertio tertij de p^ro. phi. **Q**uāuis fluente.

Est a fonte tū lucis/ origo sua
Per hāc sōphie veritas recōdita

Quā natura nequit insinuasse/ patet
Reuelat ecce paruulis amans eos
Atq^u docens et cum simplicib^u graditur
Sui sup^rbis mente cordis clauditur
Vult intellectus subsit vt omnis ei.
Peritq^u sensus omnis vt sedeneget.
Deber homo totus obsequiū d^uo:
Par nempe bestijs peccādo factus est
Indiget hinc fidei subdere colla iugo:
Et ambulet vite vias nec offendat/
Pandit qualis sit finis habendus ei:
Precepta rursus inculcat prius data
Nam mos pueris obnubilat ea.
His ingredi vitam. mandata conserua
Roborat hic decade^u ep^s in alta lenans
Si prima per se nota p^rcepta decem
Dens scelerata docet falsa vel ambigua:
In bis fides si fit obscuro/ plena
Deridie palpsans/ amodo quid sup^rest
Jesu benigne/ quid potest magis tuam
Externis legem tradere ludibrio?
Dodos et regulas viuēdi deinceps
Quos/ his euersis/ plebs tua suscipiet?

Prosa quarta quar

Hic. **H**onius.
Hoc est volucer q^u stomachabar
Nup meū/ dum theologiā effer
Res/ vⁿ sit q^u nō nullos ex theolo
Gis exp^rimur i nullo meliores. vⁿā nō de
Teriores ceteris hoib^u. **V**olucer **N**olo
Monice de aliena vita theologoz nec alio
Rum scrutator eē vel censor curiosus. **H**oc
Vnū credidi p^r q^ud et locut^u sum/ q^u theolo
Gia nō admixta fidei/ sp^ri/ et caritati/ inflat
Et officit/ quē admodū de phia romanorū re
Fert apl^s/ q^um p^r ingritudinē dati sunt sup
Alios hōtes i reprobū sensus. **C**ām reddit
Qz cū cognouissent deū nō sic deū glifica
Verūt. neq^u grās egerūt. **I**ngratitudinē v^o
Maiore eē in d^remptu v^l abusu theologie
Qz phie nēo dubitauerit. **P**ropterea sicut
Apod ciceronē orator describit^u. q^u ē vir bo
Ndicēdi perit^u. **I**ta theologū noīam^u viz
Bonū i sacris l^ris eruditū. nō q^udē eruditio
Ne soli intellect^u/ s^z multo magis affect^u vt
Ea q^u p^r theologiā intelligit/ traducat p^r iugē
Ruminatōez in affectū cordis/ et executōem
Opis. quatin^u sapia fm nomen suū sapida
Sit/ in bonis/ suauit^u et iocūde. in malis/ tri
Stabiliter et acerbē/ aliq^un tales instar **T**rie
Fert l^ras dānatōis sue. dāt aduersus semet
Ipos ex ore p^rprio iudiciū/ pl^u ificiūt exēplo

p̄stātia/neq; deprauiatū cōsiliū. Alioquin
 nō erit ab eis iudiciū rectū q̄ntūq; fue
 rit postulātū/ nisi p̄viderit ex alto de⁹/ q̄ p
 pueros/p̄ iniq̄s/p̄ bruta/p̄ demōes/sepius
 exercuit iudicia iusta. qua i re thobias ore
 diuino locut⁹ est/dū filio iussit p̄siliū sp̄ a sa
 piēte p̄rere/ om̄i insup̄ inq̄t tpe b̄ndicde
 um/ r̄ pete ab eo vt vias tuas dirigat/ r̄ oīa
 p̄silia tua in ip̄o p̄manēat. Que sunt autē cō
 silia dei aperuit p̄saluista loquēs ei Cōsi
 liū meū iustificatōes tue. nō ita tū vt hūa/
 nū p̄siliū deserat/ q̄d vtiq; debet exstimari
 diuinū/ si rite/ si humiliter/ si deuote/ si obe
 diēter fuerit inq̄sūtū. Quale zel⁹ feruidus r̄
 oīs generalit̄ passio vehemēs/ solet nec pe
 tere/ nec perito v̄l ingesto credere. **Do**
 nicus **M**ittam deinceps ea loq̄ q̄ sub
 eruditōe doctrinali nō veniūt/ neq; ei mo
 ralis certitudo/ quātū ex dictis colligo. po
 test sub vna regula tradi q̄ sufficiat in om̄i
 casu p̄scia; agētis reddere securā se nō deli
 quisse/ q̄d ex euētu rez pp̄ēdi sepi⁹ solet.
Uolucer **P**ropterea cōstitue sūt in figu
 ra. Tres ciuitates refugij/ fides/ spes/ r̄ ca
 ritas/ p̄tinētes lauacrū penitētiē/ r̄ emunī
 tatis asilū/ quatin⁹ par cōturbaia p̄ ea que
 se fecisse formidat homo reformet/ que par
 qualiter obseruāda sit intellige.

Quartum metrum

quarti monocolon/ vsus ē dactylic⁹ alema
 ni⁹ tetrameter hypercatalectic⁹. currit cum
 quinto carmine q̄ri de p̄so. p̄bi. si q̄s arcuiri.

Pax voluntati/ sit bona tū
 Nuncius defert missus ab alto
 Nam male menti qualis erit pax/
 Sternitur lecto sorde repleto.
 Complect et spinis se viciorum/
 Qualium turba dilaceratur.
 Tracta nunc istuc/ rursus et illuc.
 Dissidet secum seq; remordet.
 Viribus vanis omnipotenti
 Stulta guerram dat moze gigantum
 Pugnat econtra quodq; creatum
 Jus sui regis sedulo seruans.
Si placet fiat vera tibi pax/
 Ordinatus sit primitus omnis
 Motus. affectus nec vagus erret.
 Queritans extra posse quiero
 Se frui mundo. quod nequit esse.
 Pauca pertinet non alienis
 Linibus sedet. sed nec habenas

Sensibus laxet. semper anhelet
 Legis eterne iussa tenere.
 Litteris sacris assiduus sit
 Quippe dat pacem zelus earum/
 Pacis eterne pignus et arram.

Prosa quinta r̄ vi

Atima li. iij. **Donicus.**
Dueniat oro pax ista nob. **At**
 vero nōdū satis explicuisti q̄ sit **D**
 apud pegrinū n̄m p̄solatio spe
 cialis/ delinēs cū in tā p̄falsibili rerū tem
 pestate/ qualē in florētissimo nup̄ francie
 regno. nominatim in celeberrima parisiē/
 si ciuitate cōtigisse/ nō prorsus ignorat/ et
 nos intuemur. **Uolucer** **A**ccepe sup
 istis doctrinam theologie celitus immisse
 quā deinceps non meloqui putato. Lon
 quereris o homo q̄ etate tua multi depere
 unt/ quid queso nonū accidit. **H**abet etas
 omnis mortuos suos. quotidie recipit ter
 ra mille modis humanū genus/ hos pesti
 illos fames. alios gladius. multos naufra
 gia. morbi. incendia. voragine absumūt.
 quippe terra sunt r̄ in terram reuertuntur.
Mentebaris o neq; dum **E**ue dicēti **F**le
 forie moriamur. subintulisti. nequaq; om
 nes ex tunc capitali supplicio adiudicati
 sunt. **N**il refert quis prior. quis posterior
 securi mortis feriat. **U**nū dabo tibi q̄d iu
 re p̄fitear esse timendū/ quo merito vel de
 merito/ vita iamiam citissime desitura/ si
 niatur apud iudicē deū. **S**cio mecū fate
 beris. **I**nterrogo te/ respondeat existima
 tio tua **M**ortuos quos immatura violē
 raq; nece defices creptos/ aut iusta causa p̄
 didit aut iniusta/ si iusta. cur inculpas iu
 sticiam? **Q**ur non letaris lauans man⁹ tu
 as in sanguine peccatoris? **S**i iniusta. vi
 de si sobriū est eos plangere/ quos pro iu
 sticia moriētes beatos x̄ps appellat? **S**
 dices poruerāt iniusti viuendo corrigi. iu
 sti v̄o plus ad suā aliorūq; salutē supersti
 tes iustificari. **Q**uid si sordidus sordidisset
 adhuc si sue dānatōis assidue penas auxil
 set. **I**ustus vero vt sepe fit excidisset a iusti
 cia? **P**atet lati⁹ ista deductio. nōne varij
 sunt euētus belli et nūc istū. nūc illū consu
 mit gladi⁹/ vt nō gloriēf accinct⁹ vt discin
 ctus/ qm̄ nō est fortū bellū/ dicit **E**cclēsia
 stes. **S**ed ad altiora p̄scēdere n̄re rōes
 volūt q̄ nihil casuale. nihil fortuitū tradūt
 deo. cui⁹ cōsilia sup̄ filios boīm/ humana

De cōsolatione theologie

curiositas p̄prehēdere p̄ singula non p̄su-
mat. **A**ttinam? t̄m aliqua q̄lia ex p̄pheticis
et historicis libris n̄ris fas est colligere.
Destruxerūt assyr̄ij idolatre q̄dē/sine deo/
iher̄lm sanctā ciuitatē euz populo. **Q**uid p̄
Isaiā dicat d̄ns audi. **U**e assur virga furo-
ris mei/ et bacul⁹ ipse est in manu eoz mea
indignatio. **S**equit̄. **I**pse aut̄ nō sic arbi-
trabit̄. et cor ei⁹ nō ita estimabit. sed ad p̄te-
rendū erit cor ei⁹. **E**cce q̄ de malos de po-
pulo suo/inter q̄s nō dubiū fuisse quosdā
innocētes/voluit p̄ lōge deteriores afflige-
re/q̄les appellat virgam furoris sui/q̄uis
obseq̄ deo blasphemi nō crederēt. q̄d si ta-
le aliqd opat⁹ est mō de⁹/qui p̄tate h̄z vite
et mortis. in cui⁹ spectu nō iustificabitur
ois viues. **N**ōne frequēter in regimine rei
publice cupiditas se putat caritatē:cū hec
om̄ne bonū. illa p̄p̄riū modū semp in q̄-
rat. **E**sto sit caritas/q̄d si nō adhibuit pro
sui suorūq̄ custodia p̄tra p̄ditiofas in sidi-
as cautelā/q̄le hūana p̄t̄ et exigit industria
Quid si bellassent aduersus infideles/aut
aduersus ceteros sui regis hostes/et occu-
buisent. felices eos in altera vita. nōne tu-
dicares nec morte turpi fūctos? **Q**uō si p̄n-
tē t̄m respicias vitā/terreat apls si in hac vi-
ta t̄m sp̄antes sum⁹ miserabiliores sumus
oib⁹ hoib⁹. **Q**uis p̄trea nouit. si ascēde-
rit in aures d̄ni sabaoth clamor flagitiorū
scelerū/et abominationū q̄b⁹ vel p̄plūs vl̄ re-
ctores et nobiles/vel vtriq̄/foran peccauē-
rāt. q̄s tradidit de⁹ nō in man⁹ infidelīū/vel
alias plerūq̄/q̄nq̄ p̄yuandalos et gothos
et hunos. aliq̄n p̄ alios noiatiim p̄pter spur-
cissimā carnis corruptōez/vel aliq̄b⁹ reuēla-
tio dixit. exposuit suos mō de⁹ cladib⁹ bel-
loz ciuiliū/ubi tumultuaf p̄pls cōtra no-
biles/imo sine lege/sine ordine nobiles in-
ter se/cuz dissecatione mutua p̄ploz se de-
struūt. **P**unit/crede mihi/de⁹ occultiora se-
pe delicta p̄ flagella patētia. illa etiā que p̄
contritū cor et humiliatū delecta pridē fue-
runt quo ad culpā/repetit in penā. **H**ic fit
vt aliq̄s p̄ntialit̄ bene viuētes/aliq̄n p̄pre-
hendat afflictio/aut pro paruo sicut putat
delicto nouo/grādiōz punitio subsequat̄/
quēadmodū cernere ē in corpis egritudi-
nib⁹/q̄ ad occasionē facillē oriri vidēt̄/aut
recidiuū pati. **S**ed da nullū neq̄ modo
neq̄ antea p̄cessisse demeritū/virt⁹/vel exer-
cet ad meritū/vel ad p̄miū coronat̄. **A**dde
q̄ mutat de⁹ vt placet regna de gēte i gēte

p̄ iusticias et varios dolos. **A**buchodo-
nosoꝝ mēte cap⁹ test⁹ ē test⁹ troia. testis ro-
ma. testis daniel de dissipatōe monarchia
rū quoz p̄cipaliū. **H**abet ei⁹ q̄libet res in
terris quādā sue duratōis periodū/atq̄ vi-
cissitudini subiecta ē. sit hō. sit dom⁹. sit ci-
uitas. sit regnū. sit impiuz. **D**utauit p̄tea
d̄ns sacerdotiū hely iuxta reuelatōz samue-
li factā. **A**ui⁹ gen⁹ saul exterminauit/cū ciui-
tate sacerdotū i ore gladij viros et mulieres
puulos et lactētes. **U**bi p̄cor attēde vigi-
lāter. **E**st ei⁹ p̄posito res accōmoda) vide q̄s
occasionē p̄stiterit primā/ neci crudelissi-
me sacerdotū ac viroz vestitoz ephor/ li-
neo/cū mulierib⁹ et puulis et lactētib⁹ et p̄z-
sus innocuis/cū horreda demolitōne ciui-
tatis. **N**ōne legis q̄ declinauerat dauid ad
abymelech sacerdotē/sūpserat i necitate fa-
mis panes scōs/cuz gladio goliad/neuter
istic culpabil. **E**t de dauid testis ihs i euā-
gelio. **L**icet vsus sit bona mēte/reū se mēo-
rās. execut⁹ ē nihilomin⁹ saul irritat⁹ mala
volūtate/destructōez quā dei volūtas opti-
ma se facturā p̄dixerat. **C**anif i spalmis
de deo. **C**ouertit cor eoz. n̄ dubiū egiptio-
rū/ vt odiret p̄plm suū/et dolū faceret in ser-
uos ei⁹. **C**ouertit intellige qz materiā odij
et doli mīstrauit i multiplicatōe hebreoz et
in miraculoz p̄ moysen oñsione. **Q**uocir-
ca facile p̄z ee fallax argumētū. **P**rouenerit
ex isti⁹ opatōe scādala. mortes. malaq̄ sine
nūero. **E**git ḡ talis culpabilis. **N**ihil ei⁹ taz
bonū q̄ neq̄cia puerfoz neq̄at abuti. **E**x
plū in p̄statoe fidei p̄ martires claret. **E**t
primo in p̄dicatōe xpi/qui nō venit p̄ce-
mittere i terrā sed gladiū. **A**ui⁹ or⁹ vtriq̄ di-
uin⁹/tot innocētes p̄ herodē dedit neci. ca-
stigit p̄ filiū. medic⁹ egrotū. ipi se pimūt:
nūqd aget p̄ sup filio. medic⁹ sup egroto/
p̄niaz. qz mortis occasionē dedisse visi sūt
nō puto. **P**rotaueris et i p̄nti re quēadmo-
dū pugnauerit filij isrl̄ trib⁹ vicib⁹ p̄ benia-
min/ob vindictā pessimi sceleris in vxore
leuite. **S**ā iusta erat et qd fortasse miraber̄
dederat de⁹ assensuz pugnātib⁹ vici sūt p̄zi-
mo/et itez scōo/vsq̄ ad internitōez quinq̄
ginta miliū pugnatoz ex isrl̄. **T**ercia pug-
dedit eis purgatis et hūliatis victoriā/vs-
q̄ ad om̄i modā pene deletōez beniamitice
trib⁹. **N**ō discurrā p̄ plima. scrutati q̄p-
pe scripturas meas occurrūt talia copiose
q̄z lectō viuat ē et q̄si malle⁹ p̄terēs petras
cōsolationē deniq̄ faciēs p̄tra mortaliū

liber...

casus inopinatos / z qui iusta dei bonitate vident indigni. Si videris ait Ecclesiastes calumnias egenorum / z violenta iudicia / z subverti iusticiam in provincia. non mireris super hoc negotio quoniam excelso excelsior alius est. Et insuper uniuersa terra repleta seruituti. z ita imperat ut seruiant sibi / etiam nescientes etiam repugnantes / z odientes ut demones. **Uis** nullum ex amicis perdere. vis eos possidere tranquille. oes in deo dilexeris sua vita. sua gloria. suas diuitias in eo recoditas habe. vtiq; sicut non potest deus sic amicos cum sua vita gloria diuitijs / s; tibiq; possidebis. **Veterum** nemo desperauerit de te tibi bone quoniam cum iratus fueris misericordie recordaberis. **Tu** prope tempestate tranquillum facis. **Tu** rem publicam per varias agitaciones purificare scis velut ex actione mutua elementorum nobiliora gignis mixta. **Apud** te sunt innumerabiles modi purgationis z saluationis electionum. **Unus** per ignominiam mortis que liberat etiam a purgationis supplicijs. **Alius** per ablationem totum talis corporis cum corpore / vnde laqueus operit omnium debitorum. quorum fortassis alio modo non erat bene possibilis solutio. **Alij** forsitan egerunt tepide negligenter causas vel iusticie publice / vel legis diuine / aut circumstantias culpabiles habuit sua psecutio / oia mors abolere potuit eo efficaciter quo promellicata est / caruitq; sepulcro. **Alia** quis oia dinumeret. **Audebo** sublimi voce extollere plenam solationis sancte. **Itaq;** defolationum omnium quos furo hostilis operatus est / putare ris / interrogo quis assignat causas? **Si** libido diuandandi regeditq; / si vindicte zelus effert. si diuitiarum vel operum execranda fames. si tituli fortassis alij non minus scelerati sacrilegi nefandiq;. **Felices** oro nonne sunt que virtuosos animis obsistere conati sunt quis in oculis hominum superari. **Auctores** vero tanto infeliciores quanto nihil infelicio impunita licentia / z prosperitate peccantium / qualium miserear velim / per sua peruersione salutem depicans. **Quod** si causa iuxta quorundam impudentiam que se de principia dant assignet defensio catholice veritatis. vicia queres z errores corrigere. z hoc coram iudice legitimo / nunc ordinario / nunc summo. quidni fidenter affirmauerim / beatos esse mortuos que per lege dei sui certauerit vsq; ad mortem / exemplo tot martirum. **Quid** stupes. quod me respicis? nolito mirari si hodie martires suos mundum / si caro / si diabolus / cur non habeat suos christi. **Hic**

apls. **Oportet** hereses esse / ut que probati sunt / manifesti fiant. **Quomodo** manifesti? plane in bonum si lege dei defenderit strenue. s; prius in malum si vel maligne impugnaverit aut impugnantibus fauerit impudenter subdole / neq; ter subuertedo vel negado iusticiam. **Tales** dixerunt scadalorum cam oim / que egerunt in alios persequentes aliquos vsq; ad coronam martirij. quo pacto inq; res? **Rudeo** nonne martirium causa fuit ut per christo. per veritate. per iusticia. per vicioz redargutione / mors vnde cumq; tolerat. **Attende** que causa reddiderit ipsum abel primum martyrem in lege nature. **Decimim;** que in odium iusticie religiose / que sacrificium obtulerat deo placabile. **Layn** fratrem eum nihil tale cogitare / egrediente in ager / insidiosose perit. **Vides** que pacto sit aliquis martyr etiam dum ignorat. **Dimitto** de se preteritibus machabeis in lege scripta / que non ob aliam causam que ne lege in porcine carnis esurio larerit / atrocissime necati sunt. **Ad** loquar de **Yohanne** baptista qui legis vtriusq; moysi z christi limes quodam fuit. cuius martirium aliam non inuenit causam habuisse / nisi redargutione publici incestus. **Thomas** canariensis / ob defensionem ecclesiastice libertatis. **Leodogari** ob zelum domus francie contra **Abroynum**. **Agathes** agnes z lucia. propter fide castitatis glorioso celebrant martirio. **Et** ita de plurimis. que in exemplis perspicuum sit omnem hominem que perimif odio iusticie z veritatis / dum secta illam persequit aut defendit / insignit apud deum vero titulo martirij / quecumq; fuerit apud homines iudicium. **Quid** si plures aliquid addiderim. **Innocentes** quod occisos considero / que esse martires nulli qui fide habet ecclesie dubitauit. **Sed** que ratio martirij. nunquid alia dabit que odium christi ex ambitioe regnandi puenies? **Ubi** rursus colligitur hec regula. que infantes aut pueri / quanto magis pueriores / quos in odium christianorum seu christi vel sue legis perimunt infideles / iudei / saraceni / vel pagani / aut aliqui nomine tenus christiani / hereticantes / apostatez facti / aut in tyrannidis rabiem versi / tales martirio coronant etiam mortis timidi. **Principue** si non alius criminis obest inest actu. **Dec** insideant animo tuo si absq; fictione meus es discipulus. **Dec** mentis perturbationes radice euellant quoniam altior. securior. salubrior. religiosior. z gloriosior non est altera solatio ad quam puerbere possit doctrina mee legis que martirij tollerantia. per quod delect in proprio sanguine quilibet culpa simul et pena ut protinus homo

7

Dialogus

liber et expeditus euolet in celum / ubi statim
habeat omnium bonorum aggregatione perfe-
ctum. **Volucer.** Hactenus o monice
theologia locuta sit. nos et sua nostraque col-
locutione breuiter epilogaes sumam. hoc
cōpendiosus in omni tribulatione solamē
ut toto corde suspiremus / leuantes oculos i
celum et dicentes. Deus ē pater misericordia-
rum / et totius consolationis / in cuius miseratio-
ne sperandum est. cui se volūtatē conformādū
est. a quo est virtus patientie. in quo est se-
renatio conscientie. Nos interim trahere co-
nemur in affectum / quod sub quatrinduo dis-
seruimus per intellectum. **Donicus.** Si
at / ita precor / et par dei que exuperat omnē
sensum / corda et intelligentias nostras cu-
stodiat in caritate dei / et patientia christi / ut per
patientiam et consolationem scripturarum spem
habeamus Amen. **Explicit.**

A Incipit dialogus

apologeticus cuius collocutores sunt volu-
cer et monicus / ut in consolatione theolo-
gie seruatum est. **Volucer.**

R Em inquis o monice / quā
nec paucis diebus / nec vllis pe-
ne verbis explicare fas mihi
est. petis cur terminata per ge-
nerale concilium / non fuerit cau-
sa fidei / contra doctrinam pestiferam. Iuben-
tem tyrannos per insidias interfici / per quosli-
bet etiā priuatos / ordine iuris nec diuini
nec humani seruato / et confederatione quali-
bet non obstante. **Ego** synodum non incu-
so / quā reuereor et veneror / sed plurimos
in synodo querentes excusare non valeo /
quos anime passionibus et pestes improbe
quibus mos est cathedram humani subuertere
re iudicij / sefellere et errare fecerunt alios in
inuiuo et non in via / alios male dissimulare
vel negando iusticiam / vel id quod credere de-
buerant ad iusticiam / non ore confitendo ad sa-
lutem / alios absurdescere ad salutarē illam
iacobi iussione. Nolite fratres in personarum
acceptioe habere fidem domini nostri ihesu christi.
Siquidem fuit apud aliquos impudentissi-
ma personarum acceptio / dum eadē fidei cau-
sa / isti dānati sunt / alij pertransiti. **Doni-
cus.** Fuerat igitur tunc o volucer atque cō-
sulcius non quesuisse iudicium a talibus quibus expo-
nere sanctum canibus / et picere margaritas ante
porcos. quin etiā aduena noster / non ede-
buerat prius sedens cōputare si sumptus ei

si suffragia coadiutorum / pro tanta suppete-
rent / ne cum non potuerit proficere / iure cecide-
rit in illud improperium / iste homo cepit edifi-
care / et non potuit consummare. **Volucer.**
Virges vehementer o monice et in has me-
trudis angustias. ut quid rursurus sim non
satis inueniā. Itaque si iustificationes adue-
ne nostri suscepimus / poterimus id quidem
in multis speramus proficere / sed ignominiam
oportebit / et turpitudinem reuelare nonnul-
lorum / quos colere quosque reuereri / quos
diligere / status suos et societates efflagitat.

Donicus. Debuerat circūspici prius
taliam diligenter ne in re tanta quereretur post
exitum / turpis illa nec admittenda penitus ex-
cusatio / non putauit. Est enim circūspectio per
maxima prudentie / que sue considerationis
oculos circūgirat / nedum in illa que de se-
licita sunt / sed que circūstantibus omnibus at-
tentis / ut tempe loco et personis / expediunt
Sunt enim quedam licita / que circūstantibus
obstantibus / ideo non expediunt quoniam expe-
diri non possunt / et ad debitum consummationis
finem induci. **Volucer.** Agis o moni-

R ce iuxta vulgi puerbum / post reditum a iudi-
cio vel a foro / sapienter consulis. Quippe si
de generali concilio / si de hominibus ipsum consti-
tuentibus / si de studiis ac vniuersitatibus pe-
ne totius christianitatis habentibus ibi lega-
tos suos / si de coadiutoribus ad persequendum
si de commissariis ad examinandum causas om-
nes fidei / si de sacro domino cardinalium
collegio / seu romana curia suspicandum ma-
le fuerat / de ministratoe iusticie / curreret in-
pugnatio vel accusatio tua / profertur quod ge-
nerale concilium fuerat specialiter celebratum
ad hunc finem extirpationis heresum et errorum
et hoc ab initio sic attentatum est fieri ut de-
tinerent etiam errantes in carcere / quorum alij
qui postmodum ignibus traditi sunt. Primis
enim bohemi / dehinc anglici detulerant
errores in velle. Bohemi circiter .xlv. an-
glici plusquam ducentos. Pro quorum reproba-
tione / zelauit et predicauit publice et aduena
quātū alter aliorum. Videat autem prudentia
tua si non existimare iustum erat / nec temera-
rium / non minori diligentia. zelo vel constan-
tia procedi debere ad damnationem doctrine ma-
gis in moribus et republica pestifere / et homi-
ni tergiuersatione / vel personarum acceptioe
reiectionis. Adde quod serenissimus rex roma-
norum precipuus ab initio promotor extitit / ut
hec eadē doctrina tanquam principibus palam